

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

УДК 37.01:65.012

DOI: 10.31652/2412-1142-2024-74-108-118

Дегтярьов Володимир Юрійович

аспірант кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи

ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»,

м. Дніпро, Україна

ORCID ID: 0009-0005-8737-8907

V.Y.Dehtiarov@gmail.com

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ

Анотація. У статті систематизовані різні підходи до тлумачення поняття «цифрова компетентність майбутніх менеджерів», залежно від контексту та сфери застосування: компетентнісний підхід, педагогічний, інформаційно-комунікаційний, інтеграційний, системний, аналітичний та етичний підходи. Основна увага у статті зосереджена на особливостях формування цифрової компетентності майбутніх менеджерів у різних країнах. Здійснено порівняльний аналіз підходів, застосовуваних у Великобританії, Німеччині, США, Фінляндії, Швеції та Канаді. Університети Великобританії роблять акцент на використанні цифрових платформ для проведення онлайн-курсів і практичних завдань. Німеччина зосереджується на цифровому менеджменті, інноваціях та інтеграції сучасних технологій у бізнес-практику. Програми MBA в США включають вивчення Data Science, IT-менеджменту та цифрових стратегій для лідерів. Фінляндія пропонує курси з цифрових платформ, аналітики даних та управління інноваціями. Швеція акцентує увагу на цифровому маркетингу та реальних кейс-стаді з бізнесу. У Канаді освітні програми зосереджені на цифровому управлінні, блокчейн-технологіях та аналізі даних. Крім того, у статті визначено, що застосування зарубіжного досвіду формування цифрової компетентності в Україні сприятимуть позитивній динаміці у даному питанні. Зокрема, використання цифрових платформ для навчання вітчизняні університети зможуть запозичити, інтегруючи платформи для онлайн-курсів, такі як FutureLearn, або створюючи власні національні аналоги. Також визначено, що німецький підхід до інтеграції IoT, AI та Big Data у навчальні програми може бути адаптований через створення дисциплін, що базуються на актуальних бізнес-технологіях. Водночас, канадський досвід може бути корисним для створення навчальних програм з блокчейн-технологій та аналізу даних, що дозволить майбутнім менеджерам працювати із сучасними фінансовими й управлінськими інструментами. Відповідно, шведський підхід до використання реальних кейсів (наприклад, з компаній Spotify або Ericsson) може бути реалізований через партнерство українських університетів із провідними місцевими та міжнародними компаніями.

Ключові слова: зарубіжний досвід; цифрова компетентність; цифрові інструменти; менеджери.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Сучасний світ перебуває в умовах стрімкого розвитку цифрових технологій, що кардинально змінюють підходи до управління, бізнесу та освіти. Формування цифрової компетентності майбутніх менеджерів стає ключовим фактором успішної професійної діяльності в умовах глобалізації та цифрової трансформації. Зарубіжний досвід у цьому контексті заслуговує особливої уваги, оскільки провідні країни активно впроваджують інноваційні підходи, методи та інструменти для забезпечення високого рівня цифрової грамотності управлінців.

Крім того, аналіз зарубіжного досвіду допоможе визначити найкращі методи інтеграції цифрових технологій у навчальний процес, що сприятиме формуванню у майбутніх менеджерів ключових компетенцій, необхідних для роботи в умовах цифрової трансформації.

Водночас, зарубіжний досвід відкриває нові можливості для впровадження новітніх освітніх технологій, таких як платформи для дистанційного навчання, штучний інтелект у навчанні, інтерактивні тренажери та симуляції та дозволяє підготувати фахівців, які відповідають вимогам глобалізованого ринку, зокрема володіють цифровими навичками, необхідними для ефективної роботи у багатокультурних середовищах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Редекер та Воронкова у своїх дослідженнях аналізують зарубіжний досвід цифрової освіти в умовах трансформації цифрової економіки. Основна увага у них зосереджена на інтеграції цифрових технологій у навчальні програми. Зокрема, розглянуто підходи Німеччини, Фінляндії та Канади, які демонструють ефективність впровадження цифрових інструментів у бізнес-освіту [1, 2].

Бухайчук разом із іншими науковцями у своїх працях аналізували формування моделі цифрової освіти на прикладі країн ЄС. Автори висвітлюють ключові елементи цифрової трансформації освіти, такі як створення онлайн-платформ, навчання з використанням Big Data та розвиток цифрових навичок [4, 5].

Водночас Гриневич та Нестерова досліджували роль наукової освіти у формуванні інноваційної компетенції в умовах цифрової трансформації суспільства. Також розглядали інноваційні підходи до використання інформаційних технологій у навчальному процесі [6, 7].

Варто зазначити, що Нікітенко та інші науковці у спільних працях аналізують зміну соціальної згуртованості університетських спільнот в умовах кризових явищ. Науковці розглядають цифрові технології як важливий інструмент підтримки соціальних зв'язків [8].

Отже, аналіз публікацій свідчить про зростаючу увагу до цифрової компетентності як ключового елемента сучасної освіти. Зарубіжний досвід підкреслює важливість інтеграції цифрових платформ, активних методологій і соціальних інновацій у навчальні програми. Ці підходи можуть бути адаптовані до освітнього середовища України.

Мета статті. Основна мета статті полягає в аналізі зарубіжного досвіду формування цифрової компетентності майбутніх менеджерів та визначенні його особливостей з метою можливості адаптації цього досвіду до українського освітнього середовища.

2. МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

Під час дослідження були використані такі методи дослідження:

- аналіз та синтез – для систематизації різних підходів до тлумачення поняття «цифрова компетентність майбутніх менеджерів»;
- порівняльний аналіз – під час порівняння підходів до формування цифрової компетентності у Великобританії, Німеччині, США, Фінляндії, Швеції та Канаді, що дозволило виокремити їхні характерні особливості;
- прогностичний метод – при опису адаптації зарубіжного досвіду до вітчизняного освітнього середовища для покращення процесу формування цифрової компетентності майбутніх менеджерів.
- метод узагальнення – для формулювання висновків щодо ефективності застосування зарубіжного досвіду до вітчизняного освітнього середовища.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Цифрова компетентність майбутніх менеджерів охоплює широкий спектр навичок і знань, що дозволяють їм адаптуватися до швидко змінюваного технологічного середовища та використовувати зміни для досягнення конкурентних переваг. Вона включає як технічні навички роботи з інформаційними системами, так і стратегічні уміння в управлінні

цифровими проектами, аналізі великих даних, а також інтеграції новітніх технологій у бізнес-процеси [9].

Варто відзначити, що аналіз наукової літератури показав, що існують різні підходи до тлумачення поняття «цифрова компетентність майбутніх менеджерів», залежно від контексту та сфери застосування. Однак, загалом, їх можна поділити на такі напрями (рис. 1).

1. Компетентнісний підхід. Даний підхід фокусується на розумінні цифрової компетентності як комплексу знань, умінь і навичок, необхідних для ефективної роботи з цифровими технологіями в управлінських процесах. Відповідно, цифрова компетентність майбутнього менеджера включає в себе: знання основних цифрових технологій і платформ, уміння аналізувати та інтерпретувати цифрові дані, використання цифрових інструментів для прийняття управлінських рішень, здатність інтегрувати цифрові технології в управлінські стратегії та процеси.

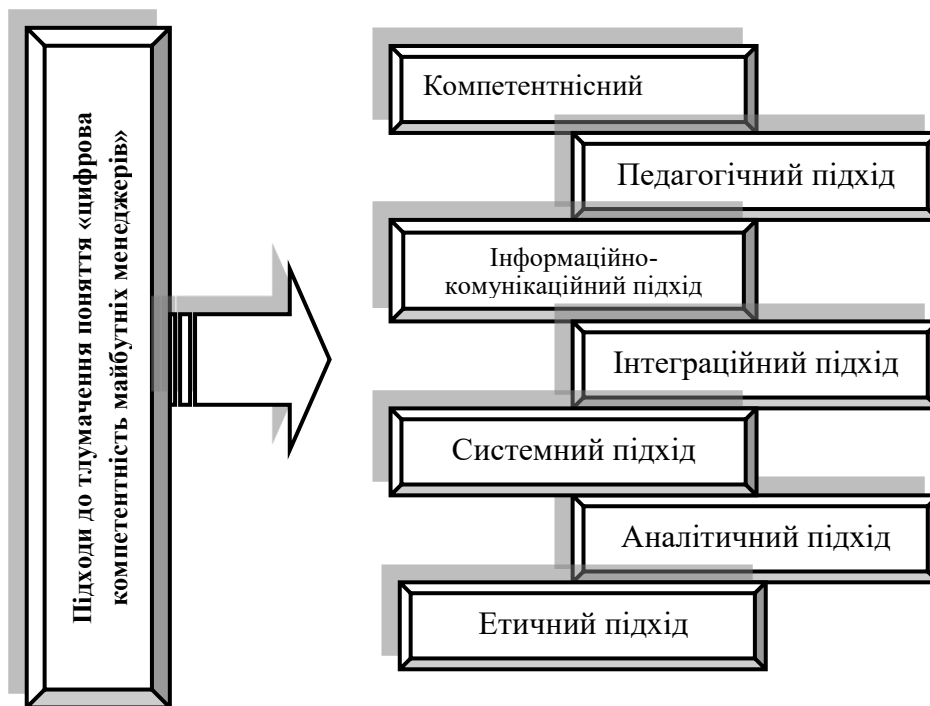

Рис. 1. Підходи до тлумачення поняття «цифрова компетентність майбутніх менеджерів»

2. Педагогічний підхід. З точки зору педагогіки, цифрова компетентність визначається як набір знань, умінь та ставлень, які необхідно сформувати у студентів під час їх підготовки до професійної діяльності. В даному контексті важливо: розвивати у майбутніх менеджерів уміння використовувати цифрові ресурси для самостійного навчання та професійного розвитку, зосередитися на формуванні критичного мислення в умовах цифрових змін, підготувати студентів до адаптації до нових технологій, які швидко змінюються.

3. Інформаційно-комунікаційний підхід. Згідно з цим підходом, цифрова компетентність майбутніх менеджерів визначається через здатність ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології для виконання професійних завдань. Це включає: використання програмного забезпечення для управління проектами, комунікаційними процесами, аналізу даних та прийняття рішень, оволодіння навичками роботи з великою кількістю цифрових інформаційних ресурсів та вміння ними ефективно маніпулювати, розуміння принципів кібербезпеки та етичних норм використання цифрових технологій.

4. Інтеграційний підхід. Даний підхід поєднує різні аспекти цифрової компетентності, охоплюючи як технічні навички, так й стратегічне мислення. В рамках даного підходу цифрова компетентність включає в себе: інтеграцію цифрових технологій у загальну стратегію розвитку організації, здатність приймати управлінські рішення на основі цифрових даних і технологій, використання цифрових інструментів для побудови ефективних команд, взаємодії з клієнтами та партнерами через онлайн-канали.

5. Системний підхід. Даний підхід розглядає цифрову компетентність як частину загальної компетентності менеджера. Визначається як інтегроване вміння використовувати цифрові технології в рамках комплексних бізнес-процесів і управлінських стратегій. Це включає: розвиток умінь і навичок роботи з різними системами і технологіями для автоматизації бізнес-процесів, здатність до оптимізації ресурсів та ефективного використання даних для стратегічного управління, підготовку до роботи в умовах цифрових трансформацій та змін у бізнес-середовищі.

6. Аналітичний підхід. Даний підхід фокусується на розвитку аналітичних навичок у використанні цифрових інструментів для управлінських рішень. Згідно з підходом, цифрова компетентність включає: оволодіння навичками збору, обробки та аналізу даних з різних цифрових джерел, використання аналітичних інструментів для прийняття обґрунтованих і стратегічних рішень, здатність до прогнозування та планування на основі цифрових даних і трендів.

7. Етичний підхід. Даний підхід підкреслює важливість етичного використання цифрових технологій. Для майбутнього менеджера це означає: підготовку до застосування технологій у відповідності до етичних норм та законодавчих вимог, оволодіння навичками управління ризиками, пов'язаними з конфіденційністю даних, безпекою інформації та онлайн-взаємодією з клієнтами та партнерами.

Узагальнюючи всі зазначені підходи, можна дійти висновку, що цифрову компетентність майбутніх менеджерів доцільно визначити як сукупність знань, умінь, навичок та ставлень, необхідних для ефективного використання цифрових технологій у процесах прийняття рішень, управлінні командами, аналізі даних та інтеграції цифрових інструментів у стратегії організації.

Аналіз існуючих підходів до тлумачення поняття «цифрова компетентність майбутніх менеджерів» створює необхідність аналізу зарубіжного досвіду формування цифрової компетентності у майбутніх менеджерів.

Для дослідження зарубіжного досвіду формування цифрової компетентності майбутніх менеджерів необхідно розглянути країни, які активно працюють над інтеграцією цифрових технологій у навчальні програми та підготовку управлінських кадрів. Характеристика особливостей формування цифрової компетентності у майбутніх менеджерів деяких країн, які мають передовий досвід наведені у таблиці 1 [10].

Таблиця 1

Характеристика особливостей формування цифрової компетентності майбутніх менеджерів у різних країнах

Країна	Характеристика особливостей формування цифрової компетентності у майбутніх менеджерів
Великобританія	Університети Великобританії часто використовують цифрові платформи для проведення курсів, таких як FutureLearn, що дозволяє студентам вивчати цифрові інструменти та стратегії за допомогою онлайн-курсів і практичних завдань
Німеччина	Університети Німеччини активно впроваджують курси з цифрового менеджменту, цифрових інновацій та бізнес-стратегій для цифрової ери, а також організовують навчальні програми, які зосереджуються на впровадженні IoT (Internet of Things), AI та Big Data в бізнес-практику
США	Програми MBA в університетах США часто включають курси з цифрових інструментів для менеджменту, Data Science, IT-менеджменту, а також підготовки лідерів в умовах цифрової економіки

Фінляндія	Пропонуються програми, що включають курси з цифрових платформ, аналітики даних та управління інноваціями. Наприклад, Hanken School of Economics включає курси з цифрового лідерства та нових технологій для управлінських команд
Швеція	Шведські університети пропонують курси з цифрового маркетингу, управління даними та цифрових стратегій для бізнесу, включаючи реальні кейс-стаді з великими шведськими компаніями, такими як Spotify та Ericsson
Канада	Університети, як Rotman School of Management (Університет Торонто), пропонують курси з цифрового управління, блокчейн-технологій та аналізу даних

Надалі детально проаналізовані особливості формування цифрової компетентності майбутніх менеджерів у кожній із зазначених країні. Так, у Великобританії формування цифрової компетентності у майбутніх менеджерів є важливим аспектом підготовки фахівців у сфері управління та бізнесу, особливо в умовах цифрової трансформації економіки. Великобританія активно інтегрує цифрові технології у свої програми бізнес-освіти та фокусується на розвитку у майбутніх менеджерів навичок, необхідних для ефективного управління в умовах швидко змінюваного цифрового середовища.

Великобританія має багато престижних університетів та бізнес-шкіл, які пропонують програми, орієнтовані на розвиток цифрової компетентності у майбутніх менеджерів. Найвідоміші з них включають London Business School, Oxford University (Said Business School), Cambridge Judge Business School, Imperial College Business School. Зазначені установи активно інтегрують курси та спеціалізації з цифрових технологій у програми MBA та інші бізнес-курси. Ключові напрямки включають:

- цифровий менеджмент: курси, які навчають управлінню бізнес-процесами через цифрові технології, використанню великих даних для прийняття управлінських рішень, а також цифрової трансформації в організаціях
- штучний інтелект: курс з вивчення застосування ШІ в управлінні бізнесом, зокрема в аспектах автоматизації процесів, управління ланцюгами постачання, прогнозування та аналізу великих даних;
- блокчейн: вивчення технологій блокчейн та їх застосування в фінансовому та управлінському контексті;
- цифрова стратегія: курси з розробки стратегій для цифрових компаній, створення і реалізації цифрових бізнес-моделей.

Водночас Великобританія активно використовує онлайн-освіту для забезпечення доступу до цифрових технологій. Платформи такі, як FutureLearn, Coursera, edX стали популярними для студентів, які прагнуть отримати додаткові навички в галузі цифрових технологій, не обмежуючись традиційними навчальними програмами, що дозволяє студентам отримувати сертифікати та дипломи від престижних університетів, таких як University of Edinburgh, University of London, University of Cambridge. Основні курси включають: Data Analytics для бізнесу, цифрове підприємництво, IT-менеджмент.

Таким чином, формування цифрової компетентності майбутніх менеджерів у Великобританії є важливим елементом підготовки до ефективного управління в умовах цифрових змін. Завдяки інтеграції цифрових технологій у навчальні програми, акценту на цифровому лідерстві, аналітиці даних, кібербезпеці та розвитку підприємницьких навичок, Великобританія створює умови для підготовки менеджерів, здатних адаптувати бізнес до швидко змінюваного цифрового середовища.

Що стосується формування цифрової компетентності майбутніх менеджерів у Німеччині, то слід відмітити, що саме Німеччина, як одна з провідних економічних держав Європи, активно впроваджує інноваційні методи навчання та формування цифрових навичок серед майбутніх менеджерів через висококласні університети, бізнес-школи та державні ініціативи, що орієнтовані на розвиток цифрової економіки.

Німеччина має ряд університетів і бізнес-шкіл, таких як Hochschule für Wirtschaft und Recht Berlin (HWR), EADA Business School, Frankfurt School of Finance & Management, Mannheim Business School, де активно інтегрують цифрові технології в програми MBA та бакалаврські курси.

Крім того, Німеччина активно підтримує розвиток цифрових платформ для онлайн-освіти. Вищі навчальні заклади та платформи, як Coursera, edX, LinkedIn Learning та FutureLearn, пропонують курси, що дозволяють студентам освоїти основи цифрових технологій і бізнес-управління через інтерактивні платформи: онлайн-курси, що навчають створенню нових бізнес-моделей за допомогою цифрових технологій, навчання методам аналізу та обробки великих даних для стратегічного управління компанією.

Майбутні менеджери у Німеччині мають можливість отримати практичний досвід через стажування у технологічних компаніях та індустрії, що дозволяє студентам застосовувати свої знання на практиці і розвивати навички управління цифровими проектами. Студенти часто працюють над реальними бізнес-кейсами в партнерстві з компаніями, які займаються цифровою трансформацією або мають інноваційні цифрові стратегії.

У Німеччині велика увага приділяється питанням кібербезпеки та етики цифрових технологій, адже цифрові інструменти пов'язані з численними викликами в управлінні даними та безпекою. Також Німеччина має розвинену екосистему технологічних хабів, таких як Berlin, Munich, Frankfurt, де працюють глобальні технологічні компанії та стартапи. Багато німецьких університетів підтримують тісні зв'язки з цими хабами, що дає студентам можливість безпосередньо взаємодіяти з індустрією.

Таким чином, формування цифрової компетентності майбутніх менеджерів у Німеччині активно підтримується через інтеграцію цифрових технологій у бізнес-освіту, розвиток інноваційних стартапів, лідерських навичок у цифрову епоху, практичний досвід через стажування та співпрацю з провідними технологічними компаніями.

Щодо США, то формування цифрової компетентності майбутніх менеджерів є важливою складовою частиною підготовки висококваліфікованих фахівців у сфері бізнесу та управління. В умовах стрімкого розвитку технологій і цифрових трансформацій на глобальному ринку, США стали лідером у розробці програм та ініціатив, що орієнтовані на підвищення цифрової компетентності майбутніх управлінців. Важливими аспектами цього процесу є інтеграція цифрових технологій в освіту, розвиток навичок для роботи з великими даними, штучним інтелектом, кібербезпекою та іншими інноваційними технологіями.

Американські університети, зокрема провідні бізнес-школи, як Harvard Business School, Stanford Graduate School of Business, Wharton School of the University of Pennsylvania, активно включають цифрові технології у свої програми MBA. Вони орієнтуються на формування у студентів навичок управління в умовах цифрових змін, а також адаптацію традиційних бізнес-процесів до нових технологій.

Важливим аспектом формування цифрової компетентності є використання онлайн-ресурсів та платформ для навчання. Платформи, як Coursera, edX, Udacity, створені у співпраці з провідними університетами та технологічними компаніями, пропонують курси, орієнтовані на розвиток цифрових навичок у менеджменті.

Особливу увагу у формуванні цифрової компетентності майбутніх менеджерів у США приділяють питанням кібербезпеки та етики використання цифрових технологій. Кіберзагрози стають важливою частиною сучасного управлінського середовища, тому важливо, щоб менеджери знали, як захищати корпоративні дані і управляти цифровими ризиками.

Отже, формування цифрової компетентності майбутніх менеджерів у США є стратегічно важливим елементом бізнес-освіти, який включає в себе розвиток технологічних навичок, лідерських якостей і здатності адаптуватися до швидких змін у цифровому середовищі. Використання сучасних технологій навчання, інноваційних методик, тісна співпраця з технологічними компаніями і фокус на реальні бізнес-кейси дозволяють готувати майбутніх лідерів, здатних успішно управляти в умовах цифрової трансформації.

Що стосується формування цифрової компетентності майбутніх менеджерів у Фінляндії, то слід відмітити, що країна активно інтегрує інноваційні технології у всі сфери суспільства. Фінляндія, як одна з найбільш передових у світі країн в галузі освіти та технологій, приділяє велику увагу розвитку цифрових навичок у майбутніх лідерів та менеджерів. Цей процес відбувається через інтеграцію цифрових технологій в навчальні програми університетів, бізнес-шкіл і онлайн-платформ, а також через тісну співпрацю з індустрією та підприємствами.

Фінляндія має ряд університетів та бізнес-шкіл, таких як Aalto University, University of Helsinki, Hanken School of Economics, де цифрові технології активно інтегруються в програми для майбутніх менеджерів.

Оскільки Фінляндія має багатий досвід у розвитку стартапів, майбутні менеджери навчаються створювати інноваційні рішення, використовуючи цифрові технології. Водночас студенти працюють над реальними бізнес-кейсами, співпрацюючи з компаніями, що займаються цифровими трансформаціями, що дозволяє їм застосовувати теоретичні знання на практиці та розвивати навички вирішення конкретних бізнес-завдань.

Фінляндія є країною, де дуже активно розвивається стартап-екосистема. Фінські університети створюють сприятливе середовище для студентів, які хочуть стати підприємцями у сфері цифрових технологій. Майбутні менеджери вчаться ефективно керувати командами і проектами, що мають справу з цифровими інноваціями та технологічними змінами.

Уряд Фінляндії активно підтримує цифрову трансформацію через різні ініціативи, такі як Finnish Digital Strategy, що включає стратегії розвитку цифрової економіки, е-урядування, розвиток IT-інфраструктури та впровадження цифрових технологій у бізнес-середовище. Це сприяє розвитку програм навчання для майбутніх менеджерів, орієнтуючи їх на використання новітніх технологій для досягнення ефективності та конкурентоспроможності.

Таким чином, формування цифрової компетентності майбутніх менеджерів у Фінляндії відбувається через активне впровадження цифрових технологій в освітні програми, співпрацю з індустрією, стартап-екосистему, розвиток цифрових платформ і інноваційних бізнес-моделей.

Цікавим є досвід формування цифрової компетентності майбутніх менеджерів у Швеції, адже вона відома своїми інноваційними підходами до освіти та технологічного розвитку, приділяє велику увагу інтеграції цифрових навичок у навчальні програми для підготовки майбутніх менеджерів. Це відображається у високому рівні використання технологій, акценті на сталому розвитку та цифрових інноваціях, що сприяють формуванню цифрової компетентності.

Швеція має низку вищих навчальних закладів та бізнес-шкіл, де активно впроваджуються цифрові технології в програми MBA та бізнес-освіти. Відомі заклади, такі як Stockholm School of Economics (SSE), Lund University, Chalmers University of Technology, надають великий акцент на цифрові навички.

Швеція активно співпрацює з технологічними компаніями та урядовими структурами для забезпечення доступу до інноваційних технологій та надання студентам можливості вивчати передові розробки. Відомі шведські компанії, як Spotify, Ericsson, Skype, співпрацюють з університетами, сприяючи розвитку програм, які орієнтовані на інновації та цифрові технології.

Отже, формування цифрової компетентності майбутніх менеджерів у Швеції є важливим аспектом сучасної бізнес-освіти, що активно інтегрує новітні технології в управлінські процеси. Завдяки сильним бізнес-школам, інноваційним програмам в області цифрових технологій, розвитку стартап-екосистеми та співпраці з провідними технологічними компаніями, Швеція готує майбутніх лідерів, які готові ефективно працювати в цифровому середовищі та здійснювати трансформації в організаціях.

Ще однією країною з досвідом формування цифрової компетентності майбутніх менеджерів є Канада, оскільки саме Канада активно просувається в напрямку цифрової трансформації, що охоплює всі сфери економіки та суспільства, а також займає лідируючу позицію в інтеграції новітніх технологій у бізнес-процеси та освітні програми.

У Канаді провідні університети та бізнес-школи пропонують спеціалізовані програми, які орієнтовані на розвиток цифрових компетентностей у майбутніх менеджерів. Ці програми охоплюють різні аспекти цифрових технологій і надають студентам необхідні знання для ефективного управління в умовах швидких змін.

Університет Торонто, Школа бізнесу Rotman, Школа бізнесу Ivey (University of Western Ontario) пропонують курси та програми, що зосереджуються на розвитку цифрових навичок для менеджерів, включаючи цифрове підприємництво, аналітику даних та управління технологічними змінами.

Онлайн-освіта стала важливим елементом формування цифрових компетентностей у Канаді. Програми з цифрового менеджменту, аналітики даних, штучного інтелекту та інших технологічних дисциплін доступні через онлайн-платформи, що дозволяє студентам та професіоналам з різних куточків країни отримати необхідні навички.

Канадські стартап-екосистеми, такі як MaRS Discovery District в Торонто, Launch Academy в Ванкувері, підтримують студентів у створенні стартапів, використовуючи технології, такі як блокчейн, IoT, AI, Big Data. Крім того, канадським урядом була ініційована програма CanCode, що сприяє розвитку цифрових навичок у молоді, включаючи навчання програмуванню, робототехніці, а також цифровим навичкам для підприємців.

Отже, формування цифрової компетентності майбутніх менеджерів у Канаді є багатогранним процесом, що охоплює інноваційні освітні програми, партнерства з технологічними компаніями, онлайн-освіту та урядові ініціативи. Канадські університети і бізнес-школи активно готують майбутніх лідерів, здатних ефективно впроваджувати цифрові технології в управлінські процеси, розвивати нові бізнес-моделі та управляти змінами в умовах цифрової трансформації.

Підсумовуючи вище зазначене, доцільно визначити основні характеристики запровадження зарубіжного досвіду формування цифрової компетентності майбутніх менеджерів в Україні, що є важливим кроком для покращення якості освіти та підготовки фахівців, здатних ефективно працювати в умовах цифрової трансформації. Варто відзначити, що у цьому контексті особливу увагу слід приділити впровадженню високотехнологічних методик для навчання менеджерів. Наприклад, введення в програми навчання для майбутніх менеджерів таких дисциплін, як: цифровий маркетинг та аналіз даних, IT-менеджмент та управління цифровими проектами, кібербезпека, штучний інтелект та машинне навчання. Це дозволить студентам не лише отримати базові навички, але й поглибити розуміння того, як застосовувати ці технології для прийняття управлінських рішень.

Крім того, в Україні доцільно активно розвивати онлайн-курси, які можуть стати основою для навчання цифровим компетентностям. Варто звернути увагу на: Coursera, edX, LinkedIn Learning, які пропонують курси від провідних університетів і компаній.

Зарубіжний досвід показує, що ефективним методом навчання є інтердисциплінарний підхід, коли студенти працюють над реальними кейсами з використанням цифрових інструментів. Наприклад, вивчення управлінських сценаріїв через симуляції, аналіз даних, автоматизацію процесів за допомогою спеціалізованих програмних продуктів.

В Україні можна запровадити таку практику на основі інтерв'їзій, стажувань та практик, де студенти мають можливість працювати над реальними проблемами компаній, використовуючи сучасні цифрові інструменти.

Необхідно також забезпечити рівний доступ до цифрових навчальних матеріалів для студентів з різних регіонів країни, особливо в умовах цифрового розриву. Важливо впроваджувати програми, що дозволяють студентам з обмеженими можливостями та з віддалених територій отримувати рівний доступ до цифрових знань.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Таким чином, узагальнення різноманітні підходи до визначення поняття «цифрова компетентність майбутніх менеджерів», дозволило визначити такі підходи до тлумачення даного поняття: компетентнісний, педагогічний, інформаційно-комунікаційний, інтеграційний, системний, аналітичний та етичний підходи.

Основну увагу приділено аналізу особливостей формування цифрової компетентності майбутніх менеджерів у різних країнах. Проведено порівняння підходів, які використовуються у Великобританії, Німеччині, США, Фінляндії, Швеції та Канаді. Зокрема, британські університети акцентують на застосуванні цифрових платформ для організації онлайн-курсів і практичних завдань. Німеччина фокусується на цифровому менеджменті, інноваціях та інтеграції сучасних технологій у бізнес-середовище. У США програми MBA включають дисципліни з Data Science, IT-менеджменту та цифрових стратегій. У Фінляндії розробляються курси з цифрових платформ, аналізу даних та управління інноваціями. Швеція виділяється акцентом на цифровому маркетингу та використанні реальних кейсів бізнесу. У Канаді навчальні програми орієнтовані на цифрове управління, блокчейн-технології та аналіз даних.

Враховуючи особливості зарубіжного досвіду формування цифрової компетентності майбутніх менеджерів слід наголосити, що адаптація зарубіжного досвіду до вітчизняного освітнього середовища сприятиме позитивним змінам у цьому напрямі. Зокрема, вітчизняні університети можуть інтегрувати цифрові платформи для онлайн-курсів, як-от FutureLearn, або створювати їхні національні аналоги. Крім того, адаптація німецького підходу до впровадження IoT, AI та Big Data у навчальні програми дозволить створити дисципліни, орієнтовані на сучасні бізнес-технології. Канадський досвід стане корисним для розробки курсів із блокчейн-технологій та аналізу даних, що забезпечить підготовку майбутніх менеджерів до роботи з сучасними управлінськими інструментами. Шведський підхід до використання реальних кейсів можна реалізувати через партнерство українських університетів із провідними місцевими та міжнародними компаніями.

Отже, запровадження зарубіжного досвіду формування цифрової компетентності майбутніх менеджерів в Україні має великий потенціал для покращення якості освіти та підготовки спеціалістів, здатних ефективно адаптуватися до вимог цифрової економіки. Важливо враховувати культурні та економічні особливості країни, а також активно залучати міжнародних партнерів та компанії до розробки навчальних програм.

Підсумовуючи вище зазначене, можна дійти висновку, що перспективою подальших досліджень є необхідність розробки поетапної моделі запровадження зарубіжного досвіду формування цифрової компетентності майбутніх менеджерів в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Redecker C. European Framework for the Digital Competence of Educators: Dig Comp Edu. RePEc: Research Papers in Economics. 2017. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC107466>. (accessed 21.12.2024).
- [2] Voronkova V., Nikitenko V., and Vasylychuk G. «Foreign experience in implementing digital education in the context of digital economy transformation». Baltic Journal of Economic Studies. 2023. Vol. 9(3). P. 56–65. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/213>. (accessed 21.12.2024).
- [3] Romero-García C., Buzón-García, O., & de Paz-Lugo, P. Improving Future Teachers' Digital Competence Using Active Methodologies. Sustainability. 2020. Vol. 12(18). P. 7798. URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/12/18/7798>. (accessed 23.12.2024).
- [4] Buhaichuk, O., Nikitenko, V., & Voronkova, V. Formation of a digital education model in terms of the digital economy (based on the example of eu countries). Baltic Journal of Economic Studies. 2023. Vol. 9(1). P. 53–60. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/2009>. (accessed 23.12.2024).
- [5] Vuorikari R., Punie Y., Carretero Gomez S., Van Den Brande G.. DigComp 2.0: The Digital Competence Framework for Citizens. Update Phase 1: the Conceptual Reference Model. EUR 27948 EN. Luxembourg: Publications Office of the European Union. 2016. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC101254>. (accessed 24.12.2024).

- [6] Hrynevych, L. M., Morze, N. V., & Boyko, M. A. Scientific education as a basis for the formation of innovative competence in the context of digital transformation of society. *Information Technologies and Learning Tools*. 2020. Vol. 77 (3). URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/3980> (accessed 24.12.2024).
- [7] Nesterova, M., Dielini, M., & Zamozhskyi, A. Social cohesion model in education: cognitive research in the university community. *International Journal of Cognitive Research in Science, Engineering and Education (IJCRSEE)*. 2019. Vol. 7(2). URL: https://www.researchgate.net/publication/335513748_Social_coh. (accessed 25.12.2024).
- [8] Nesterova, M., Dielini, M., Shynkaruk, L., & Yatsenko, O. Trust as a cognitive base of social cohesion in the university communities. *International Journal of Cognitive Research in Science, Engineering and Education (IJCRSEE)*. 2020. Vol. 8(1). P. 213. URL: https://www.researchgate.net/publication/340706215_Trust_as_a_cognitive_base_of_social_cohesion_in_the_university_communities. (accessed 25.12.2024).
- [9] Nikitenko V., Voronkova V., Kozar Yu, Oleksenko R., Yanchevskyi O., Korobko I. Digital Healthcare in the Context of Challenges and Opportunities of Technological Progress in the Countries of the European Union. *Revista de la universidad del ZULIA*. 2023. Vol. 14(40). P. 315–333. URL: https://www.researchgate.net/publication/370660967_Digital_Healthcare_in_the_Context_of_Challenges_and_Opportunities_of_Techn. (accessed 25.12.2024).
- [10] Svyrydenko, D., Nesterova, M., & Dielini, M. Changes in social cohesion in the university community in the context of crisis phenomena in society. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2022. Vol. 8(3). P. 185–197. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/1817>. (accessed 27.12.2024).

FOREIGN EXPERIENCE OF FORMING DIGITAL COMPETENCE OF FUTURE MANAGERS

Dehtiarov Volodymyr Yuriiovych

Graduate student of the Department of the Innovative Technologies in Psychology,
Pedagogy, and Social Work Alfred Nobel University,
ORCID ID: 0009-0005-8737-8907
V.Y.Dehtiarov@gmail.com

Abstract. The article systematizes different approaches to the interpretation of the concept of «digital competence of future managers», depending on the context and scope of application: competence approach, pedagogical, information and communication, integration, system, analytical and ethical approaches. The main focus of the article is on the features of the formation of digital competence of future managers in different countries. A comparative analysis of the approaches used in Great Britain, Germany, the USA, Finland, Sweden and Canada was carried out. Domestic universities are emphasizing the use of digital platforms for online courses and practical assignments. Germany focuses on digital management, innovation and the integration of modern technologies into business practices. MBA programs in the USA include studying Data Science, IT management and digital strategies for leaders. Finland offers courses in digital platforms, data analytics and innovation management. Sweden focuses on digital marketing and real business case studies. In Canada, educational programs focus on digital governance, blockchain technologies and data analysis. In addition, the article determines that the application of foreign experience in the formation of digital competence in Ukraine will contribute to positive dynamics in this issue. In particular, domestic universities will be able to borrow the use of digital platforms for learning by integrating platforms for online courses, such as FutureLearn, or by creating their own national counterparts. It has also been determined that the German approach to integrating IoT, AI and Big Data into curricula can be adapted through the creation of disciplines based on current business technologies. At the same time, the Canadian experience can be useful for creating training programs in blockchain technologies and data analysis, which will allow future managers to work with modern financial and management tools. Accordingly, the Swedish approach to using real cases (for example, from Spotify or Ericsson) can be implemented through the partnership of Ukrainian universities with leading local and international companies.

Keywords: foreign experience; digital competence; digital tools; managers.

References (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] Redecker C. European Framework for the Digital Competence of Educators: Dig Comp Edu. RePEc: Research Papers in Economics. 2017. URL: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC107466>. (accessed 21.12.2024). (in English).
- [2] Voronkova V., Nikitenko V., and Vasylychuk G. «Foreign experience in implementing digital education in the context of digital economy transformation». *Baltic Journal of Economic Studies*. 2023. Vol. 9(3). P. 56–65. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/213>. (accessed 21.12.2024). (in English).